

Van eiland tot wereld. Appèl voor een menselijke samenleving.

Dirk Barrez, Berchem, EPO, 2008. 258 pagina's. www.dirkbarrez.be of www.globalsociety.be

In zijn nieuwe boek gaat Dirk Barrez verder over zijn geliefde thema: de wereld en hoe die rechtvaardig te maken. Het is een grote verdienste dat hij al jaren onverdroten en met groot enthousiasme blijft zoeken en vertellen over die andere wereld, en hoe die eruit zou kunnen zien. Dit boek vormt een trilogie met zijn vorige boeken *Ik wil niet sterven aan de XXste eeuw* en *De antwoorden van het antiglobalisme*.

Het boek is eigenlijk een raamver telling. Van over de hele wereld zijn vertegenwoordigers van de *Beweging voor een menselijke samenleving* naar het eiland Pala afgereisd, om daar een soort alomvattend manifest te schrijven voor die andere en betere wereld. Het boek is opgevat als een soort (fictief) journalistiek verslag van alle discussies op het eiland. Een aantal personages, telkens symbool voor een welbepaalde sociale beweging of groep, komt aan het woord. Zo worden de vragen en antwoorden als het ware opgevoerd. In elk hoofdstuk wordt een stukje manifest toegevoegd, dat het resultaat zou zijn van die discussies; met tussendoor verwijzingen naar nieuwsfeiten: soms echt, soms gecreëerd.

Thematisch krijg je zowat een samenvatting van alle ideeën van Dirk Barrez - en die blijven interessant en uitdagend. Het is de verdienste van de auteur van al jaren met grote betrokkenheid de hele globaliseringsdiscussie te volgen,

zonder zomaar mee te gaan met het hele discours of de vooronderstellingen van al die groepen. Voor een gemakkelijke *linksigheid* is er weinig ruimte; en dat siert hem. Utopisch blijft zijn denken dan weer des te meer. Daartoe heeft hij zijn eigen synthese gemaakt van een model met een sterke sociale bescherming, steunend op een uitgesproken ecologische economie, en een levende democratie met een bruisende civiele samenleving en sterke sociale bewegingen. Barrez verdedigt een soort permanente utopie, in de zin van een permanent zoeken en uitdagen, als instrument dus, om te blijven nadenken en daarna te gaan handelen.

Of de vorm van dit boek dit doel ook echt goed dient, is echter een andere zaak. Dirk Barrez heeft iets van een goede onderwijzer, en wie hem ooit bezig zag, weet dat hij dat ook goed kan. Maar dit boek is iets te veel een didactische constructie. Enerzijds is de weergave van de discussies is erg interessant. Ze laat telkens in de vorm van argument en tegenargument het hele veld van een discussie zien; en dat is uitdagend. Je krijgt net die discussies en die confrontaties tussen visies van verschillende bewegingen die Barrez zo graag opzoekt en waarin hij sterk is. Maar anderzijds zijn die discussies soms dan weer net te fictief. Soms wil je weten welke bron of welk feit verwerkt is; en die informatie ontbreekt. Soms voelt de structuur als een keurslijf, waardoor het af en toe moeilijk wordt om te blijven doorlezen. Het merkwaardige is dat door die strakke, didactische fictieve vorm sommige discussies net minder bijblijven dan wanneer ze beter zouden zijn gesitueerd tegenover de reële werkelijkheid of bestaande literatuur. En dat is jammer natuurlijk.

De synthese die Dirk Barrez na al die jaren van zijn eigen ideeën gemaakt heeft, verdient vele toehoorders. De passie en gedrevenheid waarmee hij blijft zoeken en uitdagen, zijn een verademing in soms cynische tijden. Het boek *Van eiland tot wereld* belandt door de gekozen vorm soms een beetje tussen eiland en wereld, en dat kan misschien verhinderen dat nog meer mensen gaan lezen wat de auteur te zeggen heeft of op zoek gaan naar de bronnen en plekken waar die ideeën ook circuleren.

Jan Mertens

De ivoren toren. Pleidooi voor een hardnekkige filosofie. Een essay.

Ignas Devisch, Kampen, Klement, 2008, 96 p.

Er is geen antwoord op de grote vragen, een omvattend wereldbeeld is vandaag niet meer mogelijk en een absolute waarheid is er niet. En toch mag de filosofie de aanspraak op waarheid niet laten varen en moet zij de problemen en vragen van deze tijd en van onze samenleving kritisch en grondig doordenken. Dit is het spanningsveld waarin het essay van Ignas Devisch zich beweegt. Hij reageert tegen het alomtegenwoordige, al te makkelijke relativisme in verband met de waarheid, hij wil de wijsgerige traditie en haar teksten niet overboord gooien, hij vindt dat filosofie meer dan een gids voor het leven moet zijn en is beducht voor de anti-intellectuele houding die hij ontwaart in de roep om authenticiteit en het beroep op het gevoel.

De ivoren toren uit de titel is een beeld voor de wereldvreemdheid die de filosofie wel verweten wordt. Ignas Devisch geeft een cultuurhistorische schets waaruit de dubbelzinnigheid van dit beeld moet blijken: de ivoren toren blijkt ook object van verlangen te zijn. Deze dubbelzinnigheid wordt betrokken op de hedendaagse verhouding tot de waarheid: er heerst wantrouwen tegenover ieder die de waarheid in pacht meent te hebben, maar tegelijkertijd wil ieder *zijn waarheid*. Ignas Devisch vindt dat filosofie moet onderzoeken en problematiseren, en daarbij naar waarheid moet blijven streven. Filosofie moet bijvoorbeeld de vraag stellen naar de context en het kader waarin wij vandaag